

# Säkerhets- och Tekniska bestämmelser (ST\_2017:01S)

Reviderade 2017-11-01

## 1. Definitioner

**Arrangemang** är när Lokalyta tillhandahålls med eller utan logi och eller förtäring och eller andra kringtjänster vid t.ex. mässan, kongress, konferens, event eller möte.  
**Deltagare** är den person – juridisk eller fysisk – som avtalat om att nyttja Mässans Lokaler under Arrangemanget (t.ex. utställare, arrangör eller samarbetspartners).  
**Mässan** är det bolag som tillhandahåller lokalyta och eller andra tjänster under Arrangemanget och ingår i koncernen Svenska Mässan Stiftelse, 857201-2444.  
**Besökare** är den person som besöker Arrangemanget.  
**Lokalyta** är den lokalyta som en Deltagare enligt ingånget avtal disponerar under Arrangemanget.  
**Mässans Lokaler** avser dels Lokalytan, men även övrig yta som omfattas av de fastigheter som tillhör koncernen Svenska Mässan Stiftelse eller yta som på annat sätt görs tillgänglig för Deltagaren under Arrangemanget.

## 2. Giltighet

Dessa Säkerhets- och Tekniska bestämmelser gäller i tillämpliga delar för Deltagarens nyttjande av Mässans Lokaler. I den mån särskilda säkerhets- och tekniska bestämmelser har upprättats för ett specifikt Arrangemang utgör de en del av Säkerhets- och Tekniska bestämmelserna, men ska ha företräde före de generella Säkerhets- och Tekniska bestämmelserna. Giltighetstiden ska följa av ingånget avtal och i annat fall är giltighetstiden tiden för genomförandet av Arrangemanget.

## 3. Ändringar

Ändringar och tillägg till dessa Säkerhets- och Tekniska bestämmelser ska för att vara giltiga överenskommas skriftligen.

## 4. Deltagarens ansvar

Deltagaren ska följa vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt ingånget avtal om nyttjande av Mässans Lokaler. Om Deltagaren orsakar skada eller bryter mot dessa Säkerhets- och Tekniska bestämmelser är Deltagaren ansvarig för all skada. Deltagarens ansvar gäller oavsett om skadan eller avtalsbrottet orsakas av Deltagaren eller någon annan fysisk eller juridisk person som Deltagaren har anlitat eller svarar för. Om Deltagaren bryter mot ingånget avtal eller dessa Säkerhets- och Tekniska bestämmelser har Mässan rätt att avvisa Deltagaren eller någon annan fysisk eller juridisk person som Deltagaren har anlitat eller svarar för från Mässans Lokaler och vidta korrigerande åtgärder på Deltagarens bekostnad.

## 5. Generella anvisningar för Mässans Lokaler

### Allmän säkerhets- och ordningsinformation

Lokalerna får endast användas till det enligt ingånget avtal avsedda ändamålet. Mässans hallchef utför skyddsronder inför och under varje Arrangemang. Synpunkter och anmärkningar som framkommer under dessa ska åtgärdas omgående av Deltagaren. Deltagaren ska debiteras de eventuella kostnader som kan uppstå med anledning av åtgärdande av anmärkningar.

Det åligger varje Deltagare att vidta säkerhetsåtgärder för att säkerställa att gällande lagstiftning och Mässans anvisningar följs så att risken för personskador minimeras under Arrangemanget.

Ordningvakter för Arrangemanget ska levereras av Mässan och bekostas av Deltagaren. Vill Deltagaren utöver ordningvakter komplettera med annan säkerhetspersonal, såsom t.ex. livvakter, ska de först godkännas av Mässan.

Deltagaren ansvarar för att endast tystgående maskiner används och befinner sig i Lokalerna.

Aktiviteter som av Mässan uppfattas som störande för andra Deltagare eller Besökare ska avbrytas om Mässan meddelar Deltagaren detta. Deltagaren har ej någon rätt till skadestånd, återbetalning eller annan ersättning med anledning av den avbrutna aktiviteten.

I enlighet med svensk lag är rökning ej tillåten annat än i anvisat utrymme.

### Reklam och affisivering

Utdelning av reklam eller annan marknadsföring får endast ske på den lokalyta som Deltagaren enligt ingånget avtal disponerar under Arrangemanget. Affisivering får endast ske på av Mässan anvisade platser.

### Ljud och bild

All uppspelning av musik, visning av film, fotografering eller liknande i Mässans Lokaler ska följa vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter, t.ex. lagen om upphovsrätt.

## 6. Anvisningar för byggnation

### Allmänt

Varje Deltagare ansvarar för arbetsmiljön, byggläddning och brandskyddet inom respektive Lokalyta. Detta innebär bl.a. att Deltagaren måste vidta erforderliga åtgärder för att skydda sig själv och övriga personer från olycksrisk. Deltagaren ansvarar för att byggnation på Lokalytan inte överskrider den yta som Deltagaren får disponera enligt ingånget avtal eller de dimensioner och måttangivelser som följer av dessa Säkerhets- och Tekniska bestämmelser. Om speciella skäl föreligger kan Mässan efter ansökan från Deltagaren meddela skriftligt samtycke avseende avvikelser.

Samtliga byggnationer och konstruktioner ska i tillämpliga delar uppfylla de krav som ställs på byggnader i plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, Boverkets Byggregler och Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder). För ytterligare anvisningar se [www.boverket.se](http://www.boverket.se). De ska också uppfylla de speciella brand- och utrymningsföreskrifter som berörda myndigheter fastlagt. Samtliga material ska vara klassificerade enligt gällande brandföreskrifter.

Alla arbeten som medför ingrepp i Mässans Lokaler får endast utföras av Mässan anvisad personal eller anvisat företag. Exempel på sådana arbeten är upphängning av vajrar i tak (även i befintliga fästen), förankring av maskiner i golv, fästnanordningar i pelare eller balkar samt anslutningar av el och vatten i golvkanaler.

Vid arbeten med trossutrustning eller andra metalliska föremål ska verktyg användas som inte framkallar skadliga ljudnivåer. T.ex. ska gummiklubba ovillkorligen användas vid arbete med tross p.g.a. de ljudnivåer som annars kan uppstå. Vid all användning av såg, slip, putsmaskiner, etc. ska spån sug kopplas till dessa.

### In- och utflyttning

Under in- och utflyttning av Arrangemanget eller när det pågår någon form av byggnation eller rivning, är Mässans Lokaler att betrakta som byggarbetsplats. Personer under 18 år äger då inte tillträde till Mässans Lokaler, inte ens i målsmans sällskap. Officiella tider för in- och utflyttning meddelas av Mässan till Deltagaren via Utställarservice Online (<http://uso.svenskamassan.se>) eller i separat utskick. Vid behov av tidigare inflyttning eller förlängd tid ska skriftligt tillstånd sökas hos Mässans Eventsäljare och Deltagaren ska debiteras för kostnaden. Sista inflyttningsskällen får om inget annat meddelas arbete pågå i utställningshallen till 20.00, därefter ska utställningshallen vara tom.

### Gångar och övriga golvytor

Alla gångar är utrymningsvägar. Utrymningsvägar, brandredskap, larmknappar och skyltar får **aldrig** blockeras eller skymmas. Byggnation över gångarna får inte förekomma utan skriftligt tillstånd från Mässan. Detta gäller även utstickande skyltar och dekorationer.

Utställningsmaterial som placeras utanför montern bortforslas på Deltagarens bekostnad.

Vid läggning av eget golv/matta i montern eller gångarna ska särskilt skriftligt tillstånd sökas hos Mässans Eventsäljare. Vid mattläggning är endast vissa vävtejper tillåtna. Observera att all tejp ska tas bort av Deltagaren senast vid utflyttning.

På grund av utrymningsrisk ska matta i gång markeras med avvikande färg längs kanten till montern. Golv materialet i utställningshallarna är i huvudsak epoxybehandlad betong. Golvet får inte målas eller på annat sätt utsättas för skada. Skadegörelse av golvytor debiteras Deltagaren med återställningskostnaden.

### Monteravskiljande väggar

Monteravskiljande väggar ingår normalt inte i kostnaden för nyttjande av Lokalytan. Vid väggbeställning förekommer stödväggar ca var fjärde meter. Stödväggar och andra former av stöd kan vara riktade in mot montern. Inga stödväggar eller andra former av stöd får monteras bort utan skriftligt tillstånd från Mässans hallchef på plats. Vid avlägsnande utan tillstånd kan en kostnad för återställande komma att debiteras Deltagaren. Väggbyggnation mot gång måste godkännas av Mässans Eventsäljare. Efter Arrangemanget ska monterväggarna rensas från klammer, tejp, skruv, spik, häftkuddar och liknande. Vagg som förstörts debiteras Deltagaren. Tapetsering får endast göras på spånklädd vägg och ska då klistras mot underlaget, ej häftas, tejpas eller liknande.

### **Takfäste**

Takfäste får belastas med max 50kg. Endast godkända vajerlås får användas. Om säkerheten så kräver äger Mässan rätt att säkra eller utöka antal vajrar på Deltagarens bekostnad. Exakt placering av vajrar kan ej garanteras, felmarginal +- 50 cm.

### **Höjdybyggnation**

#### **För höjdybyggnation mindre än 2 meter från en montergranne gäller följande**

Mässan har en standardhöjd på 2,5 meter för byggnation och grafik i montrar.

- För att bygga eller sätta grafik över 2,5 meter så behöver Deltagaren informera närmast angränsande montrar samt Mässans ansvarige Eventssäljare senast 6 veckor före mässans start.
- Byggnationens baksida över 2,5 meter vid montergränsen ska vara vit (eller annan färg om det är överenskommet med närmast angränsande monter).

Mässan förbehåller sig rätten att av säkerhetsskäl eller dylikt inte godkänna föreslagna höjdybyggnation samt kräva nedmontering om inte informationen delgetts inom tidsramen.

- Avgift för reklamexponering kan tillkomma.
- Undantag kan förekomma för vissa Arrangemang. Detta framgår i så fall av Utställarinformation och/eller på Utställarservice online.

### **Byggnation i två plan**

Byggnation i två plan kräver skriftligt tillstånd från Mässan. Deltagaren kan söka tillstånd hos Mässan under följande förutsättningar:

- Avståndet mellan två skilda Lokalytor där byggnation i två plan förekommer ska vara minst 10 m.
- Deltagaren ska ha inhämtat skriftligt tillstånd från närmast angränsande monter eller annan byggnation. Ansökan kan avslås även om närliggande monter eller annan byggnation har givit tillstånd. Kontakta Mässans Eventsäljare för ytterligare information.
- Byggnation i två plan, där Deltagare och Besökare har tillträde, ska uppfylla alla krav som ställs på byggnader i plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, Boverkets Byggregler och Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder). De ska också uppfylla de speciella brand- och utrymningsföreskrifter som berörda myndigheter fastlagt. Samtliga material ska vara klassificerade enligt gällande brandföreskrifter.
- Deltagaren ska ha erlagt kostnad för yta för plan två, vilken får omfatta max. 50 % av ytan i plan ett. Total byggnationshöjd får inte överstiga 5 m och den fria höjden i bottenvåningen ska vara 2,3 - 2,5 m.
- Gångavståndet till trappan får inte överstiga 10 m från någon del av ytan på plan 2. Trappavståndet räknas vinkelrätt längsta vägen och gångvägar som sammanfaller räknas dubbelt.
- Trappbredd ska beräknas utifrån ytan på övre plan. Upp till 25 m<sup>2</sup> medför en trappa på minst 0,8 m. För varje påbörjad 25 m<sup>2</sup> krävs ytterligare en trappa med 0,8 m trappbredd. Däremot kan dessa två trappor bytas ut mot en 1,2 m rak trappa.
- Om det byggs slutna rum eller dylikt ska rökdetektorer vara anslutna till Mässans brandlarmsanläggning.
- Respektive Deltagare ska ansvara för säkerhet och byggledning. Mässan fritar sig helt från konstruktionsutförande och byggansvar, men äger rätt att begära in kompletterande uppgifter rörande konstruktion, materialval, m.m.

Ansökan om byggnation i två plan skickas till:

Svenska Mässan

Att: Ansökan om byggnation i två plan

[Arrangemangets namn]

412 94 Göteborg

## **7. Installationer och anslutningar**

### **Elinstallationer och elanslutningar**

Samtliga elinstallationer och elanslutningar ska uppfylla kraven i föreskriften ELSÄK-FS 2008:1 om hur elektriska anläggningar ska vara utförda och tillämpningsanvisningarna i svensk standard SS 436 40 00 utgåva 2 "Elinstallationsreglerna" ska följas. För tillfälliga elinstallationer inom mässor och utställningar etc. så är det särskilt avsnitt 711 i standarden som anger fordringar för att skydda användarna.

Mässans elnät levererar växelström 50Hz 230 V 1-fas och 400 V 3-fas. Alla eluttag är skyddsjordade. Framför varje elcentral ska det finnas minst 1 m fritt utrymme. Belysningsckenor ska vara fast monterade och sitta som lägst 2,2 m från golvet och ha ändskydd. Armaturer och bruksföremål av ledande material ska vara skyddsjordade och lägst materielklass 1. Endast skyddsjordad eller dubbelisolerad utrustning får anslutas. Utrustning som inte uppfyller dessa krav får fränkopplas med omedelbar verkan av Mässan utan rätt till ersättning för Deltagaren.

Deltagaren kan beställa en eller flera anslutningspunkter för el. Inkoppling får endast ske till anvisad anslutningspunkt. Deltagaren får själv ansluta utrustningen om anslutningen är av typ CEE-don eller Schucko-uttag. Vid strömstyrkor över 63A ska särskild personal delegerad av Mässan utföra anslutningen. Mässan äger när som helst rätt till kontroll av ansluten utrustning. Skulle utrustningen inte uppfylla gällande säkerhetsregler äger Mässan rätt att omedelbart fränskilja utrustningen utan rätt till ersättning för Deltagaren. Inga installationer får göras i spänningsatt anläggning.

Mässans ledningsnät är strömförande senast från dagen innan Arrangemanget öppnar fram till en timme efter stängning sista Arrangemangsdagen, men ska alltid betraktas som strömförande. Om Deltagaren önskar el på andra tider ska Deltagaren kontakta Mässans Eventsäljare. Deltagaren ska släcka belysning vid dagens slut.

Vid skada eller fel på elanslutning eller elinstallation ska Deltagaren kontakta Mässans hallchef omgående.

### **Ljudinstallationer**

Röstförstärkare eller högtalare får ej monteras eller användas så att det stör Besökare eller Deltagare. Högtalare ska vara riktade in mot montern. Trådlösa mikrofoner får som huvudregel ej användas utan tillstånd enligt svensk lag, men under vissa förutsättningar är tillståndsplikt undantagen. Om Deltagaren vill använda trådlösa mikrofoner i Mässans Lokaler ska Deltagaren kontakta Mässans Eventsäljare för godkännande.

### **Tryckluft**

Lufttrycket i Mässans Lokaler är 6kp/cm<sup>2</sup> (600 kPa, 6 bar), kopplingar är av typ KLO och Cejn och anslutningar beställs av Mässans Eventsäljare.

### **Vatten**

Vattentrycket i Mässans Lokaler är ca 3kp/cm<sup>2</sup> (300 kPa, 3 bar), kopplingar är av typ Nito eller R15 och anslutningar beställs av Mässans Eventsäljare.

### **IT kommunikation.**

Deltagaren kan av Mässans Eventsäljare beställa telefon-, fax- och Internetanslutningar för samtliga delar av Mässans Lokaler. Inom anläggningen finns fritt trådlöst Internet (WIFI) tillgängligt. Om Deltagaren vill nyttja ett eget trådlöst nätverk måste det godkännas i förväg av Mässan. Mässan ansvarar inte för intrång eller andra skador som tillfogas av tredje man, utan det åligger Deltagaren själv att vidta de skyddsåtgärder som Deltagaren anser vara lämpliga.

Den fasta anslutning (kabel) som Mässan tillhandahåller är i sitt standardutförande avsedd för upp till en dator eller annan enhet. Om Deltagaren önskar koppla in fler än en enhet måste kontakt tas med säljare och beställa uppgradering för fler enheter. Om Deltagaren önskar använda egen nätverksutrustning måste Mässans IT-avdelning godkänna detta innan installation sker.

Deltagaren ansvarar för sin egen utrustning samt installation och konfiguration av densamma. Mässan är inte ansvarig för fel och skador på Deltagarens utrustning såvida det inte är enbart och uteslutande Mässans fel. Mässan rekommenderar att deltagarens gästutrustning är säkerhetskyddad med personlig hård- eller mjukvarubrandvägg, regelbundet uppdaterat viruskydd och att VPN (Virtual Private Network) används för uppkoppling mot egen organisations nätverk.

Mässan förbehåller sig rätten att debitera en supportkostnad enligt gällande prislista för tillkallad support om felet visar sig ligga utanför Mässans ansvarsområde eller inom Deltagarens egen utrustning eller eget nätverk.

Deltagaren är ansvarig för att följa laglig, etisk, moralisk och generell accepterade Internet- och epost-beteenden vid användandet av Mässans nätverk. Mässan äger rätt att stänga av eller begränsa en användares rätt till eller användning av nätverket om regler och villkor inte respekteras.

Mässan är inte ansvarig för funktionalitet eller innehåll på någon Internet site eller service uppkopplad till Mässans nätverk.

Mässan kommer att utföra service och nödvändigt tekniskt underhåll men garanterar inte att WIFI/Internet-tjänster kommer att fungera fullständigt, konstant, säkert eller utan fördröjning eller avbrott.

## **8. Målning och hantering av Kemikalier**

I Mässans Lokaler får inte produkter med organiska lösningsmedel användas.

Exempel på sådana är kontaktlim, sprayfärg och spray som innehåller lacknafa/thinner som lösningsmedel. Produkter som används i Mässans Lokaler skall uppfylla grundläggande miljökrav, får inte innehålla sådana ämnen som tas upp i Kemikalieinspektionens begränsningslista eller PRIO-lista, [www.kemi.se](http://www.kemi.se). Det råder generellt förbud mot sprutmålning i Mässans Lokaler, men skriftligt tillstånd för sprutmålning kan sökas hos Mässans Eventsäljare. För mer information och anvisningar se t.ex. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisiker.

## 9. Brandskydd

### **Byggnationsmaterial och dekor**

Material i monterväggar och tak (dekorationstak av textilier och annat) ska vara av typpgodkänt svårantändligt material dvs. inte sämre än trä. Spånskiva, träfiberskiva (ej porös), plywood och dylikt material godtas. Typpgodkännande kan ersättas av ett skriftligt utlåtande från Statens Provningsanstalt. Typpgodkännande eller intyg ska finnas tillgängligt i montern eller annan byggnation, om det inte på annat sätt klart framgår att materialet kan godtas. Vid osäkerhet från Mässans sida kan ett enkelt provningsförfarande utföras av Mässans hallchef.

Textilier och liknande material för beklädnad av väggar eller andra dekorationer ska vara impregnerade mot brand till svårantändlighet. Wellpapp, frigolit, halm och spån godtas normalt inte som byggnadsmaterial och dekor. Textilier till tak ska vara av nätväv eller s.k. sprinklertyg och impregnerade mot brand till svårantändlighet då Mässans utställningshallar är sprinklade.

Tak till överbyggda eller slutna byggnationer ska byggas enligt ovan. Vid materialval till tak överstigande 30 m<sup>2</sup> ska brandskyddsansvarig hos Mässan kontaktas. Vid slutna byggnationer ska rökdetektorer kopplas till Mässans brandlarmsanläggning.

### **Tält**

Vid uppförande av tält i Mässans Lokaler ska intyg finnas som visar att materialet är flamskyddat. Om tältet är konstruerat så att rök kan samlas i nock eller har sidor vilka bildar ett slutet rum ska rökdetektorer kopplas till Mässans brandlarmsanläggning.

### **Emballage och annat material**

Emballage och annat brännbart material får inte förvaras i utställningshallarna under pågående Arrangemang. Deltagaren kan beställa tomgodshantering via Mässans Service Center.

### **Öppen låga**

I Mässans Lokaler får ej öppen låga såsom tända ljus eller liknade förekomma i samband med Arrangemang. Skriftligt tillstånd kan sökas hos Mässans Eventsäljare och kan ges om det är en del i produktsortimentet. Godkänd brandsläckare ska då finnas i montern och ljusets placering får inte utgöra risk för Besökare eller andra Deltagare. Ljuset ska hållas under uppsikt och får endast vara tänd när montern är bemannad.

### **Brandfarliga och explosiva varor**

Hantering och förvaring av brandfarliga och explosiva varor såsom vätska, gas eller tryckkärl är generellt inte tillåtet i Mässans Lokaler. Deltagaren kan hos Mässan ansöka om tillfälligt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor. Deltagaren ansvarar för att vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt tillstånd följs.

Förbrukade rengöringstrasor indränkta med olja, fett eller lösningsmedel ska förvaras i särskilda tättslutande, obrännbara behållare med självstängande lock. Drivmedelstanken på motorfordon ska vara fylld och försedd med låsbart lock. När det gäller gasol drivna fordon ska även huvudkranen närmast tanken (behållaren) vara stängd.

Hantering och förvaring av gasol kräver skriftligt tillstånd från brandskyddsansvarig hos Mässan och ska alltid ske enligt vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt de villkor som anges i tillståndet. Sammanfattningsvis gäller följande för gasol:

### **Användare**

Vid varje förbrukningsställe (t ex monter) ska det finnas en utsedd person som ansvarar för att, vid var tid gällande lagar, föreskrifter och förordningar inom området t.ex. lagen om brandfarliga och explosiva varor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, samt Mässans anvisningar följs.

### **Placering**

Placering inomhus kan ske om gasolen skyddas mot uppvärmning i 30 minuter. I så fall krävs ett ventilerat och obrännbart skåp av brandklass EI 30. Gasolflaskan ska förvaras stående och vara väl skyddad mot obehöriga. Endast dygnsbehov av gasol får finnas på förbrukningsstället. Om förbrukningsapparaten är portabel ska flaskorna förvaras på vagnen.

### **Anslutning**

Om slang används mellan flaska och gasolbrännare ska den vara typpgodkänd. Gasolslangens längd ska ej överstiga 1,5 m. Gasolledning ska förläggas skyddad mot åverkan. Vid varje anslutning ska läcktest utföras. Avstånd mellan gasolbrännare och ovanför beläget skåp, hylla, tältduk eller liknande får ej understiga 1,0 m. Motsvarande avstånd i sidled är 0,5 m. Gasolbrännaren ska vara försedd med tändsäkring som stänger gasoltillförseln om lågan slocknar.

### **Heta arbeten**

Heta arbeten innebär arbeten som medför gnistbildning, lödning, svetsning, skärning, rondellarbete eller annat arbete med verktyg vilket leder till uppvärmning. Då det inte finns någon klar gräns för vad som är Heta arbeten ska alla arbeten där det föreligger osäkerhet klassas som Heta arbeten. Heta arbeten är inte tillåtet i Mässans Lokaler, inte ens under byggnationstid utan tillfälligt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor från Mässan. Den tillståndsansvarige avgör om det Heta arbetet är genomförbart. Alla Heta arbeten ska utföras av personer med godkänt Certifikat för Heta arbeten.

### **Pyroteknik och rökbildning**

All användning av pyroteknik eller rökbildande maskin/föremål är reglerad i Mässans Lokaler och får under inga omständigheter användas utan tillfälligt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor från Mässan eller i strid med de regler som gäller för användningen. Pyrotekniska varor får som huvudregel inte användas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning som hålls inomhus utan tillstånd av Polismyndigheten (ordningslagen 2 kap 20 §).

### **Ansökan om tillfälligt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor**

Ansökan om tillfälligt tillstånd för brandfarliga och explosiva varor ska skickas till brandskyddsansvarig hos Mässan senast fyra veckor innan Arrangemanget startar. Tillståndsavgift om SEK 1 500 ska bekostas av Deltagaren. Avgiften ska täcka kostnader som administration och kontroll, samt brandvakt vid eventuellt avstängt brandlarm i samband med hanteringen. Inga brandfarliga och explosiva varor får införas i Mässans Lokaler förrän skriftligt tillstånd erhållits.

Tillstånd kan medges under följande förutsättningar:

- Ansvarig person ska finnas på plats och inneha Certifikat för Heta arbeten.
- RV-märkning/myndighetsgodkännande ska finnas för produkt som så kräver.
- Polistillstånd ska ha medgivits för den hantering som så kräver.
- Förvaring av brandfarliga vätskor och gaser ska efter Arrangemangets stängningstid (nattetid) ske i särskilt utrymme.

Ansökan skickas till:

Svenska Mässan Gothia Towers AB

Att: [brandskyddsansvarig]

Ansökan om tillfälligt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor  
[Arrangemangets namn]  
412 94 Göteborg

För mer information om brandskydd se Räddningstjänsten i Göteborg

[www.rsgbg.se](http://www.rsgbg.se).

## 10. Arbetsmiljö, hälsa och säkerhet

### **Allmänt**

Deltagaren har ansvaret för att gällande arbetsmiljöbestämmelser iakttas inom Lokalytan. Detta innebär bl.a. att Deltagaren ska:

- Känna till och tillämpa arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen samt de föreskrifter och allmänna råd från Arbetsmiljöverket och Räddningsverket som gäller för verksamheten.
- Ha nödvändig kunskap för att kunna utöva ansvar och befogenheter samt förfoga över de ekonomiska resurser som behövs för att åtgärda akuta arbetsmiljöproblem och brandskyddsåtgärder.
- Informera anställda och anlitade uppdragstagare samt företag om för verksamheten gällande arbetsmiljö- och brandskydds föreskrifter och om hur olyckor och ohälsa ska undvikas.
- Regelbundet inventera arbetsmiljöproblem och omgående informera Mässan om inträffade olycksfall, tillbud och iakttagna risker.
- Ha arbetsmiljö- och brandskyddskunskaper som är tillräckliga för att utföra ovanstående uppgifter.
- Anmäla till Mässan om det finns anledning till antagande att våld eller hot kommer att riktas mot Arrangemanget.

### **Säkerhet och visning av produkter**

För att skydda människors hälsa, säkerhet och miljö finns inom EU gemensamma säkerhetskrav som tillverkaren måste uppfylla för att fritt få sälja och marknadsföra produkter. Vissa produkter måste vara märkta med det så kallade CE-märket för att få säljas och marknadsföras inom EU. Om en produkt är märkt betyder det att produkten förutsätts uppfylla de grundläggande säkerhetskraven i ett eller flera EU-direktiv.

Deltagaren ansvarar för att de produkter eller ämnen som används eller visas vid ett Arrangemang inte medför risk för ohälsa och olycksfall samt i övrigt uppfyller kraven enligt vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter.

### **Maskiner och andra tekniska anordningars säkerhet**

För maskiner och andra tekniska anordningar finns särskilda bestämmelser i arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. De grundar sig på EU:s maskindirektiv 2006/42/EG.

I enlighet med arbetsmiljölagen ska Deltagaren ansvara för att tillverkaren/importören eller överlåtaren har tillsett att en maskin, ett redskap, skyddsutrustning, annan teknisk anordning som används eller visas vid ett Arrangemang är tillräckligt säker och att de åtgärder vidtagits som krävs för att anordningen vid avsedd användning inte medför risk för ohälsa och olycksfall samt i övrigt uppfyller kraven enligt vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter.

En teknisk anordning som inte uppfyller gällande krav om säkerhet får enligt arbetsmiljölagen visas på mässor, utställningar eller liknande om det tydligt anges att kraven inte är uppfyllda och att anordningen inte får släppas ut på marknaden eller avlämnas för att tas i bruk förrän den uppfyller kraven. Om anordningen demonstreras ska tillräckliga säkerhetsåtgärder vidtas mot olycksfall och tillräckliga avspärrningar/säkerhetsavstånd ska finnas till både Besökare och egen personal.

För personer under 18 år (minderåriga) finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter förbud mot att använda vissa farliga maskiner.

#### **Kontroll**

Marknadskontroller under pågående Arrangemang kan göras av myndigheter som har i uppdrag att utöva marknadskontroll för att se till att tillverkare/importörer endast släpper ut produkter på marknaden som uppfyller gällande krav och att de är märkta och provade enligt gällande regelverk. Deltagare ska under pågående Arrangemang kunna styrka produkts CE-märke genom att på begäran visa upp dokumentet "Försäkran om överensstämmelse" och produktens bruksanvisning.

För mer information och rådgivning kontakta SWEDAC som samordnar de svenska myndigheter som utför marknadskontroll av produkter.

#### **11. Avfall**

Mässan tillämpar källsortering. Deltagaren och andra fysiska eller juridiska personer som Deltagaren har anlitat eller svarar för ska själva sortera och transportera avfall till miljöstationerna vilka är belägna i Mässans Lokaler. Under pågående Arrangemang finns miljöstation vid lastgården bakom Mässans Service Center. Deltagare debiteras för miljöfarligt avfall som t.ex. heltäckningsmattor, oljor mm. Inget avfall får lämnas i gångarna. Bortforsling kan beställas av Mässans Eventsäljare.

Deltagaren ska efter Arrangemangets slut lämna Lokalytan i ett för Mässan acceptabelt skick. Om Mässan behöver forsla bort avfall eller kvarlämnad egendom sker det på Deltagarens risk och bekostnad.

#### **12. Hantering av livsmedel**

Deltagare som ska ha någon form av livsmedelshandling i Mässans Lokaler ska i god tid hos behörig kontrollmyndighet undersöka vilka krav som enligt vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter gäller för den aktuella handlingen. Deltagaren ska sedan följa dessa krav under Arrangemanget.

Vem som är behörig myndighet är beroende av handlingsarten och omfattning, men vanligtvis är det Miljö- och hälsoskyddsnämnden eller motsvarande i den kommun där verksamheten har sitt säte. För mer information kontakta Livsmedelsverket eller Miljöförvaltningen i Göteborg.

Livsmedelshandlingen kan kräva registrering hos behörig kontrollmyndighet. Utifrån Livsmedelsverkets vägledning om riskklassificering följer att utan registrering får man vanligtvis lov att tillreda:

- Högrisk livsmedel (t.ex. tillredning från rått kött) 5 gånger per år å 1-2 dagar per gång.
- Mellanrisk och lågrisk livsmedel (t.ex. varmhållning, beredning av sallader, smörgåsar, kylförvaring) 10 ggr per år å 1-2 dagar per gång.
- Mycket lågrisk livsmedel (bageri, torrvaror) 20 gånger per år å 1-2 dagar per gång.

Om verksamheten däremot förflyttar sig från Arrangemang till Arrangemang så krävs vanligtvis registrering oavsett risk.

Kraven på utrustning och inredning varierar beroende på hur avancerad handlingen är.

Observera att även om verksamheten inte behöver registreras eller godkännas av en kontrollmyndighet så ska Deltagare som hanterar livsmedel kontrollera och se till att handlingen uppfyller vissa krav i gällande lagstiftning; kraven om att livsmedel ska vara säkra, att god hygien ska iaktas vid hantering samt att livsmedel ska vara rätt märkta. Fastställda nationella branschriktlinjer som kan vara en vägledning för uppfyllande av kraven publiceras på Livsmedelsverkets webbplats, [www.livsmedelsverket.se](http://www.livsmedelsverket.se).

Som vägledning för att Deltagaren ska uppfylla kraven om god hygien gäller för många typer av livsmedelshandling att:

- Golvet ska vara lätt att rengöra.
- Arbetsbord och annan utrustning ska vara av tätt och slätt material som är lätt att rengöra.

- Förvaring ska ske på hylla, ej golvförvaring. Klädsåp ska finnas.
- Personalen ska ha lämpliga arbetskläder.
- Kyl, frys och varma enheter ska finnas för livsmedel som så kräver.
- VA-anslutningar med varmt/kallt vatten samt tvättställ med diskho ska finnas för livsmedel som så kräver.
- Flytande tvål och engångshanddukar ska finnas vid tvättställen.

Dessutom ska Deltagaren i Mässans Lokaler vid stekning eller annan matlagning med mycket os använda sig av utsug. Utsug, VA-anslutningar med varmt/kallt vatten samt tvättställ med diskho kan beställas via Mässans Eventsäljare.

För mer information se [www.livsmedelsverket.se](http://www.livsmedelsverket.se) eller kontakta Miljöförvaltningen i Göteborg.

#### **13. Alkoholhaltiga drycker**

Svenska Mässan Gothia Towers AB innehar serveringstillstånd för Mässans Lokalers samtliga restauranger, mäss- och möteshallar och övriga lokaler vilket innebär att endast Svenska Mässan Gothia Towers AB:s personal har rätten att servera alkoholhaltiga drycker. Alla alkoholhaltiga drycker som serveras i Mässans Lokaler ska vara inköpt av, och serveras av personal från, Svenska Mässan Gothia Towers AB. Kontaktperson vid önskemål om inköp och servering av alkoholhaltiga drycker är Mässans Eventsäljare. Annan försäljning och servering av alkoholhaltiga drycker är förbjuden inom Mässans Lokaler. Det är inte tillåtet att själv ta med, förvara eller i övrigt hantera alkoholhaltiga drycker i Mässans Lokaler.

#### **14. Transport och lagerhantering**

Fordon får inte köras in i eller köras i utställningshallarna i Mässans Lokaler. Alla interna transporter i Mässans Lokaler, t.ex. mellan Svenska Mässans Lastgård och Lokalytan och alla lyft- och truckarbeten ska därför tillhandahållas av Mässan och bekostas av Deltagaren. Tomgångsförbud råder i och utanför utställningshallarna.

#### **15. Tullgodset**

##### **Transiteringsdokument**

Deltagaren ska vid ankomst till Mässans Lokaler visa upp Tullverkets transiteringsdokument för Mässan. Innan Deltagarens tullgodset kan placeras i montern skickar Mässan transiteringsdokumentet till Tullverket för godkännande.

##### **Tullgodset**

Antal kollin, pallar och vikt måste vara detsamma vid inflytt som vid utflytt.

##### **Utlämningsedel**

Vid Arrangemangets slut ska Deltagaren, innan tullgodset får flyttas, för Mässan visa upp den utlämningsedel som Deltagaren fått av tullen.